

เทศน์เช้า วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ลัทธิศาสนาอื่นเขามีความสำคัญทางศาสนาของเขา พุทธศาสนาก็มีวันพระวันโกน วันโกน
นี่วันเตรียมตัว วันพระนี่วันทำบุญกุศล ทำบุญกุศลเพื่อเอาบุญกุศลเข้ามาสู่ใจ ร่างกายต้องกิน
อาหาร มีอาหารเป็นอาหารเพื่อดำรงชีวิตของร่างกาย จิตใจถ้ามันว่าเหว่ มันไม่มีที่พึ่ง วันพระ วัน
พระนี่หาอาหารให้ใจ ถ้าอาหารให้ใจ หาอาหารอย่างไร

การเสียสละ เห็นไหม การเสียสละ การอุทิศส่วนกุศล ใจมันจะเบิกบาน ถ้าใจมันอับเฉา ใจ
มันอับเฉาของมัน มันอับเฉาเพราะมันไม่มีสิ่งใดเข้าไปเป็นอาหารของใจ ถ้าอาหารของใจ เห็น
ไหม วันพระวันโกน เราเตรียมตัวทำบุญกุศลของเรา แต่เวลาทางโลก “วินาที” เวลาที่มีคุณค่า
ตลอดเวลา ทุกวินาทีเวลาเป็นเงินเป็นทองไปหมด ถ้าทุกวินาทีเป็นเงินเป็นทองไปหมด เราก็ต้อง
แสวงหา

คน ถ้าเขาปฏิเสธสังคม มีบางสังคม เขาจะอยู่ของเขาโดยเอกเทศของเขา เพราะเขาปฏิเสธ
สังคม เพราะสังคมทำให้เราต้องวิ่งตามเขาไป แต่ถ้าเรา พุทธศาสนา เห็นไหม สังคม เราก็มีสังคม
ของเรา แต่เราก็มีสติปัญญาของเราเพื่อรักษาใจของเรา ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเนะ คน
อยู่ในเมืองหนาว เขาพร้อมเสมอ เพราะเขาอยู่ในเมืองหนาว เขาชำนาญในการดำรงชีวิตในเมือง
หนาวของเขา เวลาอากาศมันเปลี่ยนแปลงนี่ตายนะ ดิดหนาวตาย หนาวในรถจนตาย นี่ความหนาว
ตาย อุณหภูมิมันทำให้คนตายได้ เวลาร้อนก็ร้อนจนตาย เวลาหนาวก็หนาวจนตาย แต่ถ้าคนอยู่ใน
ภูมิภาคใด เขาก็ชำนาญการของเขา เขาเอาชีวิตของเขาออกจากฤดูกาลนั้น เห็นไหม พยายาม
ดำรงชีวิตให้ได้เพื่อผ่านฤดูกาลนั้นไป

ชีวิตนี่คืออะไร? ชีวิตนี่คือไออุ่น ไออุ่นตั้งอยู่บนกาลเวลา กาลเวลาที่มันสืบทอดมา
ตลอดเวลา นี่ชีวิตมีอย่างนี้ แล้วเวลาจิตนี้ออกจากร่างแล้วมันไปไหน มันก็หมุนไปในวัฏฏะนั้นล่ะ
ถ้าหมุนไปในวัฏฏะ เห็นไหม ถ้าหมุนในวัฏฏะ เอาอะไรหมุนไป

สุคติ ถ้าเราจะไปสุคติ ปัจจุบันต้องสุคติ เราต้องมีความร่มเย็นเป็นสุขในปัจจุบันนี้ ถ้าในปัจจุบันนี้ร่มเย็นเป็นสุข วันนี้ดี พรุ่งนี้ก็จะดี ถ้าวันนี้เราร้อน พรุ่งนี้ก็จะร้อน เห็นไหม เวลาฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ถ้าคนประมาทนี่ถึงกับตายได้ ทั้งๆ ที่เขาอยู่ในเมืองหนาวนะ แต่เวลาฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เขาตั้งตัวไม่ทัน นี่คิดหนาวตายนะ หนาวจนตาย แล้วเวลาหนาวตาย คุณสิ ทั้งครอบครัวนี้ตายทั้งครอบครัว เพราะอะไร เพราะมันไปคิดในรถตายหมด เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน แต่ถ้าหัวใจมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อารมณ์ความรู้สึกของคนมันขึ้นๆ ลงๆ ตลอดเวลา เห็นไหม อารมณ์ความเปลี่ยนแปลงในใจมันก็มีผลกระทบกับเรา ถ้าวันพระวันโกน ถ้าเราทำบุญกุศลของเรา เราฝึกใจของเราไว้ นี่ฝึกใจของเราไว้ให้มันเผชิญกับสัจจะความจริงในใจของเรา เวลาอารมณ์มันเปลี่ยนแปลง เดียวดีเดี๋ยวร้าย เดียวคิดรื้อยแปดพันเก้า แล้วมันก็เหยียบย่ำหัวใจของเรา แล้วก็บอกว่านี่มีกรรมเป็นอาหาร มีกรรมเป็นอาหาร ธรรมมันอยู่ที่ไหนล่ะ

นี่เวลาศึกษามา ปริยัตินะ เราก็มีแต่ชื่อ ชื่อของธรรมทั้งนั้น เห็นไหม คุณสิ เราจะซื้อสินค้า เขาเอาแคตตาล็อกมาให้ดู เห็นไปหมดแหละ สินค้าชิ้นนั้นๆ แต่ตัวจริงมันไม่มี ตัวจริงไม่มี แล้วถ้าจะมีนี่ทำอย่างไร? มี ก็ต้องติดต่อซื้อเขา เขาเอาสินค้าตัวอย่างมาให้ดู ถ้าจะเอาไหม จะเอาจริงไหม? เอาจริง นี่เอาตัวจริงมันมา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราศึกษาธรรมก็ได้แต่ชื่อ นี่วันพระวันโกน หาสิ่งใดมาเพื่อเป็นบุญกุศลของเรา ถ้าบุญกุศลของเราจะ ถ้าจิตใจเรามีเจตนาที่ดี เราคิดถึงทำบุญกุศล เห็นไหม จิตใจเราใฝ่ดีทั้งนั้น ถ้าใฝ่ดีนะ คตินั้นตายไป ไปเกิดเป็นเทวดา เพราะมันเจตนาที่ดี ถ้ามันเจตนาที่ร้ายล่ะ เจตนาที่ร้ายมันก็ทำลายตัวมันเอง นี่เราจะทำบุญกุศล เจตนาที่เราดี คตินี้มันฝึกฝนใจของเรา

รู้หรือไม่รู้ก็แล้วแต่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้ นี่สอนคนโง่ๆ คนโง่ๆ คือคนไม่รู้สิ่งใดเลย ก็พ่อแม่มันพาไป หมู่คณะมันพาไป ดึงกันไป ดึงกันไปทำบุญกุศล ทำแล้วมันได้อะไร บุญกุศลเป็นอย่างไร? บุญกุศลก็เค็มๆ ฝืดๆ ก็จืดจืด ฝืดๆ ฝืดๆ

เวลาหลวงปู่ฝั้นท่านข้ามแม่น้ำโขง นี่หลวงปู่ฝั้น เวลาผู้ที่พาข้ามฟาก เรือจ้างเขาจะพาข้ามแม่น้ำโขง หลวงปู่ฝั้นบอกว่า

“ไม่มีสตางค์หรือกนะ จะขอข้ามไปด้วย เอาบุญไปก็แล้วกันนะ”

อ้าว! บุญเนาะ ไ้คนพายเรือมันก็ไม่รู้ว่าบุญเป็นอย่างไรนะ มันก็พาหลวงปู่ขึ้นไปส่งฝั่ง
นั่น แล้วบอกว่า “เอาบุญมาๆ”

หลวงปู่ก็ไม่ว่าจะเอาบุญอย่างไร หลวงปู่ท่านไม่ว่าจะเอาบุญอย่างไร ท่านก็เอานิ้วแคะ
จมูกให้เขาไป เออ! เขาก็ไล่มีอนะ เอามากิน “เออ! บุญมันเต็มๆ เนาะ” นี่ไม่รู้ขนาดนั้น นี่ว่า “บุญ
มันเต็มๆ เนาะ” ก็อยากให้อาจารย์เป็นตัวแทนบุญ เพราะเราก็คิดกันอย่างนั้นเราถึงอยากได้

เวลาเราบอกว่าเรามีแก้วแหวนเงินทอง เรามีทรัพย์สมบัติแล้วเราจะมีความสุข เราจะม
ีความสุข “นี่บุญมันเต็มๆ เนาะ” นี่มันเอาวัตถุไป นี่โง่งขนาดนั้นนะ เห็นไหม โง่งขนาดนั้นองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางธรรมวินัยไว้ให้เสียสละ ให้ทำบุญกุศล แล้วบุญมันเป็นอย่างไร
ล่ะ บุญมันเป็นอย่างไร นี่เรียกร้องนะ เราทำบุญกันทุกคน เราก็กินเสียสละของเรา ทำไมมันทุกข์มัน
ยากขนาดนี้

มันทุกข์มันยาก มันมีกรรมเก่ากรรมใหม่ กรรมเก่า เห็นไหม กรรมเก่าก็บุญอันเก่า เราทำ
สิ่งใดมา ทำสิ่งใดมา นี่พุทธศาสนาไม่มีสิ่งใดฟรี มีเหตุมีผลทั้งนั้น มันต้องมีที่มาที่ไป มันไม่มี
หรือที่มันจะลอยมาจากฟ้า

คุณิ พระเราบวชมาแล้วเราจะเอาบุญกุศลของเรา เราจะเอามรรคเอาผล เราก็กินนั่งสมาธิ
ภาวนา จะทำอะไรก็ต้องการภาวนา ขิปปภาณูญา ปฏิบัติง่ายรู้ง่ายก็ต้องการภาวนา ถ้าไม่ภาวนานะ
อำนาจวาสนาก็ซบอยู่ในจิตใต้สำนึกนั่นแหละ มันไม่โผล่มาหรือ ถ้ามันจะโผล่ขึ้นมา มันต้องมี
มรรคญาณ เขาบอกว่า “โง่งที่สุดแล้วมันจะถึงนิพพานๆ”... โง่งที่สุดถึงนิพพานได้อย่างไร ถ้ามันไม่มี
มรรคญาณ ไม่มีปัญญาชำระล้างขึ้นมา มันจะถึงได้อย่างไร

นี่โง่งที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางธรรมวินัย โง่ง! ให้พ่อแม่มันดึงมา ให้หม
อคณะมันพามา ทำบุญกุศล ตั้งใจเจตนาทำมา ฝึกมันไว้ๆ ต้องฝึกมันไว้ให้มันคุ้นเคย ถ้ามันคุ้นเคย
มันทำของมัน ถ้าใจ เห็นไหม ถ้าใจมันเปิด เวลาฟังธรรมนะ คุณิ ลูกชายอนาถบิณฑิกเศรษฐี เวลา
พ่อทำบุญกุศล ลูกมันคัดค้านนะ เวลาคัดค้านขึ้นมาที่พยายามฝึกลูก พ่อก็เสียใจ นี่เวลาฟังธรรม
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโสดาบัน แล้วก็พยายามประพฤติปฏิบัติของเราอยู่
นี่ข้างนะ ข้างลูกให้ไปฟังเทศน์ ให้ไปวัดก่อน ข้างให้ไปวัด พอไปวัด ไปนอนที่วัด กลับมาก็ง่าย
สะดวกๆ

ทีนี้ให้เพิ่มมากขึ้น คนฉลาด เห็นไหม พ่อแม่พาไป พ่อแม่พาไป พ่อแม่ฝึกฝนมันไว้ นี่พาไป เขาก็ไปวัดเหมือนกัน พระพุทธเจ้าเทศน์ทุกวันแหละ เขาก็ไม่ได้อะไรมาเลย นี่พ่อแม่ให้สตางค์ ก็จะหวังบุญกุศลไง สุดท้ายพอไปวัดแล้วก็มาแบมือเอาสตางค์ ทีนี้เอาสตางค์ นี้อุบายของพ่อแม่ พ่อแม่บอกว่าต่อไปนี่นะ ให้ฟัง ฟังพระพุทธเจ้าพูดว่าอะไร แล้วจำใจทยอยมาตอบให้วันละคำ ว่าพระพุทธเจ้าพูดอะไร แล้วเอามานี้จะให้เงินมากขึ้น

นี่ไปนอนวัดก็ได้สตางค์ใช้ไหม โอ๊ย! จะเอามากขึ้น จะเอาสตางค์มากขึ้น พอไปวัด ไปฟังพระพุทธเจ้าพูดอะไร ตั้งใจ นี่เจตนา ถ้าใจมันเอา มันจะได้ผลของมัน ถ้าใจไม่เอา เห็นไหม ไปวัดไปนอนอยู่นั้นแหละ ไปนอนเอาสตางค์ แต่พอตั้งใจฟังธรรม ท่านพูดอะไร จะจำให้ได้นะ ยิ่งหลายคำก็ยิ่งได้เงินมากขึ้น พยายามจำ ตั้งใจฟัง พอไปฟังนี้ธรรมมันเข้าสู่ใจนะ มันเป็นพระโศดาบันขึ้นมาในปัจจุบันนี้นั้นแหละ

นี่พอฟัง มันกระเทือนใจ พอกระเทือนใจ มันก็สะเทือนกิเลส พอสะเทือนกิเลส กิเลสมันสู้ธรรมไม่ได้ เพราะธรรมมันเกิดจากความเจตนาที่ตั้งใจอันนั้น พอเจตนาอันนั้น มันสลัดสังขะนะ พอกลับไปบ้าน พ่อก็ให้เงินทุกวัน ค่าจ้างไปวัด ค่าจ้างไปฟังเทศน์ พอค่าจ้างไปฟังเทศน์ วันนั้นก็เอาสตางค์ไว้แล้วนะว่าจะมาใหม่ ไม่มา วันนี้ทำไมลูกไม่มาเอาสตางค์

ไปตามหาลูกนะ บอกว่า “ไปเอาสตางค์สิ”

ลูกอายุแล้วอายุอีกเลย อายุพ่อแม่มาก เพราะอะไร เพราะสตางค์นั้น วัดถุนั้นมันไม่มีค่า วัดถุนั้นจะมีค่าต่อเมื่อเราซื้อขายแลกเปลี่ยน วัดถุนั้นก็กินไม่ได้ แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสะเทือนหัวใจ เป็นพระโศดาบัน มันสังขะนะ เราโง่ได้ขนาดนี้ เราโง่ได้ขนาดนี้ พ่อแม่เลี้ยงมาตีนเท่าฝ่าหอย ก็ว่าพ่อแม่ทำแต่บุญกุศล ไม่รักเรา ไม่ดูแลเรา ไม่รักษาเรา พอพ่อแม่จ้างให้ไปวัดนะ ก็ยังจะมาเอาสตางค์ ยังจะข่มขี้จะเอาแต่เงินๆ นะ เจตนาของพ่อแม่ดีขนาดนั้นก็ยังไม่เห็นคุณของพ่อแม่

นี่เวลามันบรรลुธรรมขึ้นมา สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา สิ่งที่ยึดมั่นถือมั่นว่าพ่อแม่ไม่ชอบเรา พ่อแม่ไม่เจตนาดีกับเรา สิ่งใดสิ่งหนึ่งมันเกิดขึ้นมา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา ที่มันดับไปแล้วมันเหลืออะไรล่ะ มันเหลืออะไรล่ะ? เหลือแต่ข้อเท็จจริงไง

มันไม่รัก ไม่หวง ไม่อาทรอย่างไร แต่การห้วงอาทร สมบัตินั้นให้ขนาดไหน ถ้าไม่มี ปัญญารักษาไว้มันก็หมด แต่ถ้าธรรมมันเกิดขึ้นในหัวใจเป็นอริยทรัพย์ใครมันจะน้อยมันจะโงง ใครมันจะฉกชิงวิ่งราวของเราไปละ นี่มันไม่เอาๆ ไม่กล้ารับสตางค์นะ มันซาบซึ่งบุญคุณของ พ่อ ของแม่ เห็นไหม นี่เวลาใจมันเอา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาคนโง่ที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็วางธรรมวินัยนี้ไว้ เช้า ขึ้นมาหุงหาอาหาร ข้าวปากหม้อก็ตักใส่บาตรพระ เจตนาดี โอ้อโฮ! วันนี้เหนื่อน่าดูเลย หุงข้าว กว่าจะสุก โอ้ย! พระมาแล้ว โอ้ย! ไม่ทันเลย หันรีหันขวางเลย แหม! พระนี่เดือดร้อนมากเลย พระ ทำให้เราวุ่นวายไปหมดเลย

นี่หันรีหันขวาง นั้นเป็นวัตถุ แต่เจตนาของเราละ เจตนาที่มันดี ที่มันคิดดี ที่มันใฝ่ดี มันทำ คุณงามความดีของมัน เสียสละสิ่งนั้น ข้าวปากหม้อใส่บาตรพระไป พระเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ไม่มี อาชีพ ก็ได้ปัจจัยนั้นเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตไว้เพื่อพยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ค้นคว้าขึ้นมา ให้มีคุณธรรมในใจของท่านขึ้นมา ถ้ามีคุณธรรมในใจของท่านขึ้นมา เห็นไหม ก็เป็นร่มโพธิ์ร่ม ไทรของเรา เป็นที่พึ่งอาศัยของเรา

พระภิกขุจาร ดำรงชีวิตไว้เพื่อแสวงหา แสวงหาได้คุณสมบัติมากน้อยแค่ไหน ก็มาเป็น ร่มโพธิ์ร่มไทร คือเทศนาว่าการคอยชี้แนะแนวทางของเรา เราหาอยู่หากินทางโลก เราก็พยายาม หาอยู่หากินกันเพื่อดำรงชีวิต เพื่อเลี้ยงปาก นี่เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านก็หาอยู่หากินของท่าน เพื่อเลี้ยงใจของท่าน ถ้าใจกับปาก เห็นไหม วัตถุ สังคัมภ์เย็นเป็นสุข ครูบาอาจารย์ที่ดี ชักนำ สังคัมภ์ไปในทางที่ดี มันเป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม

ถ้าคนโง่ที่สุด ครูบาอาจารย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็วางธรรมวินัยนี้ไว้ วัน ประเพณีวัฒนธรรมของเรา ให้ทำบุญกุศล ให้เสียสละขึ้นมา แล้วถ้าใจมันเปิดขึ้นมา มันมีจิตใจที่เป็นบุญกุศลขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติก็หาอริยทรัพย์เข้ามาในใจ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ทำของเราไป ถ้าเรามีพื้นฐานขึ้นมา เราเสียสละขึ้นมา เราได้ฟังธรรมมา จิตใจมันเปิด จิตใจมัน พัฒนาสิ่งไหนขึ้น

เวลาพุท เวลาโธขึ้นมา มันก็มีนาโน พุทโธ พุทธานุสติมันอยู่ที่ใจ ตกผลึกที่ใจ ตกที่ใจ แต่ ถ้าใจมันหยาบมันกระด้างนะ บุญมันอยู่ที่ไหน? บุญก็เต็มๆ ใจ บุญก็เต็มๆ ชี้มูกนั่นแหละบุญ บุญ

อยู่ที่วัดถุนั้นหรือ บุญมันอยู่ที่ความรู้สึก ความสุข ความทุกข์ ความสุข เห็นใหม่ ความสุข ความ
สมความปรารถนานั้นคือบุญ

แล้วถ้าจิตมันสงบเข้ามา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เวลาจิตเราสงบร่มเย็น เราก็รู้อยู่แล้ว
ฤดูกาลมันทำร้ายคน ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เห็นใหม่ แล้วอารมณ์ความรู้สึก การ
เปลี่ยนแปลงในใจของเรามันก็ทำร้ายใจเราตลอดเวลา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา นี่เราชนะฤดูกาล
เราควบคุมฤดูกาลได้ทั้งหมดเลย แล้วเราพัฒนาถึงที่สุด มันหลุดพ้นออกไป ใจนี้พ้นออกจากวิญญะ
พ้นจากฤดูกาล ไม่มีสิ่งใดเข้าไปสู่ใจนั้นได้ ใจนั้นเหนือธรรมชาติทั้งหมด

นี่ใจที่เหนือธรรมชาติ เหนือสัจจะ เหนือธรรมทั้งหมดมันเป็นอย่างไร สุขอื่นใดเท่ากับจิต
สงบไม่มี แล้วจิตสงบแล้วพิจารณาของมัน แก้วใจของมัน เห็นใหม่ จากโง่ๆ บุญเล็กๆ นั้นแหละ
พอบุญกุศลนะ อ้อ! บุญเป็นแบบนี้ บุญเพราะว่าบุญคือสัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบ ความเพียร
ชอบ ทุกอย่างชอบธรรม ความชอบธรรมเป็นบุญ เห็นใหม่ ความชอบธรรม ความชอบธรรมนั้น
มันเป็นวิธีการที่เข้าไปสู่สัจจะ ถ้าไปสู่ความจริง นี่ถ้าเข้าไปสู่ความจริง ความจริงอันนั้นอุปสรรค
อุปสรรค ถึงที่สุดแล้วมันเป็นจริงของมันในใจ

นี่วันพระ เราเป็นชาวพุทธ เราก็แสวงหา เราก็มีอาชีพเหมือนกันทั้งนั้นแหละ อาชีพของเรา
นะ เพื่อดำรงชีวิตไว้ แล้วเราก็หาคุณธรรมในใจของเรา ถ้าในใจของเรามันร่มเย็น เราจะเกิดวิฤติ
ในชีวิต เราจะล้มลุกคลุกคลานขนาดไหน ถ้าเราจะมั่งมีศรีสุข เราจะประสบความสำเร็จอย่างไร
จิตใจเรามันก็มีหลักมีเกณฑ์ ไม่ให้ฤดูกาล ให้ความดี ความชั่ว ให้อารมณ์ความรู้สึกดีหรือชั่วลาก
เราไป ถ้าไม่ลากเราไป ไม่บีบคั้นจนถึงกับชีวิตนะ นี่เรารักษาของเรา เห็นใหม่ งานจากข้างนอก
งานจากข้างในเพื่อประโยชน์กับใจเรา เราตั้งสติของเราไว้ แล้วพยายามมีสติมีปัญญา เอาปัญญา
เอาอาหารของใจ

อาหารของกายก็แสวงหามาเพื่อดำรงชีวิต ถ้าหาอาหารของใจได้ ใจจะมั่นคง ถ้าใจมั่นคง
เห็นใหม่ ร่มโพธิ์ร่มไทร ร่มโพธิ์ร่มไทร นกคามันอาศัยได้นะ มันอาศัยร่มเงาก็ได้ อาศัยลูกผลไม้
เป็นอาหารก็ได้ มันอาศัยได้ทุกๆ อย่างเลย ถ้าใจเรามีคุณธรรม เราจะมีที่พึ่งมีที่อาศัย เราจะมีหลักมี
เกณฑ์ของเราเพื่อใจของเรา เอวัง